THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

281-253 Queen Street West — Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $5.00 PER YEAR
SINGLE COPY 2c.

Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

TRADES UNION LABEL COUNCIL TORONTO

דארפען מיר די געהיימע מאדאם דיפלאמאטיע?

דער געשריי געגען דער געהיימער דיפלאמאטיע איז געוועזען גרויס גענוג נאך פאר דער מלחמה, און איז נאך פיעל גרעסער געווארען אינ'ם פערלויף פון דער יעצטיגער מלחמה, וועלכע מיר האבען א דאנק דער מאדאם דיפלאמאטיע. ניט די פארלאמענטען, רייכסטאגען אדער רייכסראטהען האבען געהערשט איבער אייראפא, נאר די פערשידענע דיפלאמאטישע קארפוסען, און וועמענס הענד עס איז געלעגען די גאנצע אויסערע פאליטיק, און פון וועמענס הענד עס איז אבהענגיג געוועזען, צו עס זאל זיין לשבט או לחסד.

ווען ניט די מאדאם דיפלאמאטיע, מיט איהרע געהיימע אבמאכען, מיט איהרע פערשידענע אליאנצען און פערבינדונגען, וואלט פיעלייכט די בלוט־באד ניט געווען אין גאנצען, און ווען דער געשריי איז יעצט געווארען שטארקער געגען איהר, האט דיעזער געשריי ניט נאר ארויסגערופען א פראטעסט געגען דער מאדאם דיפלאמאטיע, נאר מען רעדט אויך וועגען דעם, אז די יעצטיגע מלחמה האט געגראבען א קבר פאר דער דיפלאמאטיע, און אן אמת'ער פריעדען, וואס מוז זיין דער רעזולטאט פונ'ם קריעג, וועט אויך מיינען די בעפרייאונג פון דער בלינדער מאדאם.

אזוי דענקט יעצט די גאנצע וועלט, אזוי דענקען אלע, סיידען די דיפלאמאטען פיעלייכט, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין איהר אויפהאלטונג. אזוי דענקען אלע, און דאך האט די מאדאם דיפלאמאטיע אנגעהויבען צו ווערען א תושב אויף דער אידישער גאס. וואו מען האט אונז אנגעהויבען מזכה צו זיין מיט דער עהרע פון איהר אנוועזענהייט.

א היסטארישען מאמענט לעבט יעצט איבער די וועלט און די מענשהייט. ווען מען גלויבט, אז דאס פערגאסענע בלוט וועט באטש ניט זיין אומזיסט אין דער הינזיכט, וואס זי וועט אויסגלייכען די אלטע אנגעהעטעטע חשבונות. מען האפט, אז דער קריעג וועט פערהיילען די וואונדען פון דער וועלט־מאפע און איהרע פעלקער, און צוזאמען מיט דעם האפען און גלויבען אויך די אידען, אז דאס גאנצע פעקיל פון אנגעזאמעלטע צרות, בעקאנט מיט דעם נאמען ד י א י ד ע ן פ ר א ג ע, וועט געלעזט ווערען א דאנק דעם וועלט־קריעג. מען האפט און מען גלויבט, אז ניט נאר וועט פון די אידען איבעראל ארונטערגעריסען ווערען די ציגיינער־לאטע פון רעכטלאזיגקייט, נאר אז דאס אידישע פאלק וועט אויך בעקומען א מעגליכקייט צו לעבען א פולשטענדיג זעלבסטשטענדיג לעבען אין זיין אלטען ארץ אבות.

ניט וועניג איז שוין וועגען דעם גערעדט געווארען אויף דער אידישער גאס פאר די לעצטע עטליכע יאהר, און ניט וועניג היים בלוט האט עס ארויסגערופען, און דאך ווי עס האלט מיט דער זאך אין דער ווירקליכקייט, צי די האפנונגען האבען אויסזיכטען צו ניט, צי איז עס פאנטאזיע צי ווירקליכקייט, וועגען דעם געפינט מען ניט פאר נויטיג צו דערצעהלען.

מיט א שלייער פון נעבעל, איז אלעס איבערגעדעקט און פערצויגען, און דיעזע גאנצע אידישע פאליטיק בנוגע ארץ ישראל איז ניט אבגעטראטען מיט קיין איין שפאן פון דער מאדאם דיפלאמאטיע'ס מעטהאדען.

ווארום ווען די פאלקען ארבייטען פאר פוילענס זעלבסטשטענדיגקייט, רעדט מען אלעס אפען, און מען פיהרט ניט קיין שלייער־פאליטיק.

ווארום ווען מען רעדט וועגען ארמעניען, האט מען ניט מורא אויפצודעקען די גאנצע זאך פאר דער עפענטליכקייט.

בלויז וועגען אידען, רעדט מען בלשון סגי נהור, מעהר מיט פינטעלאך ווי מיט'ן מויל, מעהר רמזים און סודות ווי מיט פאקטען, און דאס טהוט ניט נאר די ניט־אידישע וועלט, נאר אפילו די אידען זעלבסט, אונזערע מנהיגים און פארשטעהער, זיי רעדען אויך מיט דער זעלבער שפראך.

אט איז איין ביישפיעל בלויז.

האנארייבל באלפור, ענגלאנדס אויסלענדישער מיניסטער פערווילט יעצט אין קאנאדע, און דינסטאג האט ער אין אטאווא איפגענומען פערשידענע דעפוטאציעס. אזוי ווייסט מען אז ער האט איפגענומען א דעפוטאציע פון די „אראנזש״־לייט, און מען האט גערעדט וועגען דער אירלענדישער פראגע און וועגען אלסטער. און וואס עס איז גזאגט געווארען, איז גלייך פערעפענטליכט געווארען אין דער פרעסע.

אן אודיענץ מיט באלפור'ן האט אויך געהאט דער פרעזידענט פון דער קאנאדער ציוניסטישער פעדעראציע קלארענס י. דע סאלא. מען פערשטעהט אז ער האט מיט באלפור'ן גערעדט וועגען פאלעסטינא, און דאך איז אלעס ארומגעהילט מיט א נעבעל, און מען פערעפענטליכט ניט קיין זאך וועגען דעם געשפרעך, ווי די זאך וואלט געליטען, ווען זי ווערט בעקאנט.

אלעס, וואס פאסירט ביי אונז, איז בעהערשט פון דער געהיימער מאדאם דיפלאמאטיע. ווי דאס פאלק וואלט קיין רעכט ניט געהאט צו וויסען וועגען דעם, וואס עס האנדעלט זיך.

מען רעדט, און מען טהוט, מען דיפלאמאטיזירט, און מען פיהרט פאליטיק אויף אונזער חשבון, און דאך שווייגט מען וועגען די רעזולטאטען, ווי מיר וואלטען ניט ראוי געוועזען צו וויסען די „רזי דרזין״, אז אזא טאקטיק קען תמיד ברענגען גרעסער שאדען ווי נוצען. דאס האט שוין געצייגט מעהר ווי איינמאהל די מאדאם דיפלאמאטיע.

זאל זיין אפילו אז ניט אלעס קען פערעפענטליכט ווערען, ניט אלעס איז אבער ארומגערינגעלט מיט אזוי פיעל סודות. און ווען מען רעדט און מען האנדעלט אין אונזער נאמען, האבען מיר א רעכט צו וויסען וועגען דעם „בארגיין״ וואס דא קומט פאר.

ניט אלעס דארף פערדעקט זיין מיט דעם שלייער פון דער מאדאם דיפלאמאטיע.

צו דער באלטימארער קאנווענשאן פון די אמעריקאנער ציוניסטען

פון שלמה גאלדבערג

נאר איין חודש איז געבליבען ביז דער ציוניסטישער קאנווענשאן אין באלטימאר און עס איז שוין צייט, אז די אידישע פרעסע זאל זיך פארנעהמען מיט די פראגען פון דער קאנווענשאן, מיט די פאדערונגען פון די פערשידענע ריכטונגען אין ציוניזם, מיט אלעס וואס איז פערבונדען מיט דער „פעדעריישאן אף אמעריקען זייאניסטס״, וועלכע שפיעלט יעצט אזא גרויסע ראלע אין דעם אידישען לעבען אין אמעריקא.

עס איז שוין צייט, אבער די אידישע פרעסע קען מען ווינציג בעשולדיגען; דאס פראגראם פון דער קאנווענשאן איז נאך ביז היינט נישט ארויס אין דער עפענטליכקייט און מען קען דארום נישט דעבאטירען פראגען, וועלכע מען ווייסט נישט; אויך די ריכטונגען אין דעם היגען ציוניזם האבען זיך נאך נישט קריסטאליזירט און זיינען נאך נישט ארויס אויף דער אויבערפלעכע, אז מען זאל אויף זיי קענען אנווייזען און דעם אידישען לעזער גענוי ערקלעהרען און בעלייכטען.

עס בלייבען נאר פאדערונגען פון פערשידענע גרופען, וואס קומען געוועהנליך ארויס אין דער פרעסע, אבער זיי זיינען אזוי פערשידען, אז דער געוועהנליכער ציוניסט קען זיך אין זיי נישט פונאנדערקלייבען. איהם קומט אויס, אז מען האט שוין צופיעל טענות צו דער פעדעריישאן. די אידיש־שפרעכענדע פעראיינען פאדערען מעהר רעפרעזענטאציע און פלאץ פאר אידיש אין דעם פעריקעהר פון דער פעדעריישאן; די העברעאישע פעראיינען זיינען בהיפך הערויף, וואס עס איז זעהר ווינציג אויפגעטהאן אויף דעם פעלד פון העבראישער ערציהונג, ליטעראטור און שפראך; די ענגליש־שפרעכענדע בעקלאגען זיך דערויף וואס עס ווערט זעהר ווינציג געטהאן אין זינען פון דער ציוניסטישער פראפאגאנדא און איהר פערטיפונג. די מלחמה האט אהער געבראכט ציוניסטען פון רוסלאנד און ארץ ישראל און זיי האבען אויך טענות צו דער פעדעריישאן; די ערשטע ווילען זי דעמאקראטיזירען און שטעלען ארויס א ברייטע פראגראם פון פערשידענע רעפארמען אויף אלע געביעטען פון דעם אידישען לעבען אין אמעריקא. די צווייטע פאדערען זאפארט אויפארבייטען די פלענער און וועגען פאר אידישער קאלאניזאציע אין א גרויסען מאסשטאב באלד נאך דער מלחמה אין ארץ ישראל.

מיט דעם יעצטיגען צושטאנד אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע זיינען פיעלע אויב נישט אלע, נישט צופריעדען. אבער גראד אין דעם וואס די נישט צופריעדענע זיינען נישט פעראייניגט און קענען זיך אפט נישט פעראייניגען איבער די פערשידענהייטען און זייער פאדערונגען ליעגט די שטארקייט פון די, וואס שטעהען ביים רודער און דער פעדעריישאן. זיי ווייסען די שטארקייט פון דער אפאזיציע און נעהען זיך וכער זייער אלטען וועג, און ווילען נישט וויסען פון קיינע פשרות אין זייער פראגראם.

די זאך קען אבער מעהר נישט בלייבען אין דער אונאנגענעהמער לאגע. צו גרויס איז דער מאמענט, וועלכען מיר לעבען איבער און צו ערנסט איז די אחריות פון יעדען פון אונז פאר דעם גודל פון דער בעוועגונג, אז מיר זאלען אויך יעצט זיך נישט קענען צונויפרעדען און ארויסשטעלען איין פראגראם און געאייניגטע פאדערונגען צו דער באלטימארער קאנווענשאן. מיר דארפען געפינען איין ליניע, וואס איז גלייך פאר אלעמען, אין איין צענטראלען פונקט, פון וועלכען מיר אלע קענען ארויסגעהן, און מיר ווייזט זיך אויס, אז זיי ביידע זיינען אין דער אנגעוויעהטעגסטער פראגע אין דער פעדעריישאן, אין דער פראגע וועגען אונזער ארגאניזאציאן.

אלע ווייסען ווי וויכטיג און גרויס איז די ווערט פון ארגאניזאציאן אין יעדער בעוועגונג, בפרט אין אונזער, וועלכע איז א הונדערטער יאהרען געוועזען טויט, ווייל איהר האט געפעהלט די ארגאניזאציאן.

יעדער ציוניסט ווייס, אז דער חדוש פון הערצלען איז נישט אין גרעדאנק, נאר אין דעם, וואס ער האט געשאפען די ציוניסטישע ארגאניזאציאן, און יעדער ארגאניזירטער ציוניסט ווייסט, אז אלע פראגען, קולטורעלע אדער פאליטישע היינגען אפ פון דער הויפט פראגע, ווי אזוי איז אוועקגעשטעלט די ארגאניזאציאן.

ווי אזוי שטעהט די ארגאניזאציאן אין אמעריקאנער לעבען?

דערויף איז דא נאר איין תשובה: ועהר שלעכט.

די ציוניסטישע ארגאניזאציאן, לויט איהר פראגראם, איז איינע פון די בעסטע דעמאקראטיען אין דער וועלט, אבער דא אין אמעריקא איז זי אוועק אין „דרכי הגוים״ און איז פערוואנדעלט געווארען אין א שעדליכע מאשין.

פאר דער אויסערער וועלט איז דא אן ארגאניזאציע מיט פעראיינען, קאנסולס, קלובס און חברות, אבער אין דער ווירקליכקייט איז דא איין אפיס, וואס נוצט אויס די ענערגיע פון די חברים און טרייבט דורך זייער דאמפף די מאשין. פנים רעגירען מענשען, וועלכע האבען דעם צוטרוי פון דער ארגאניזאציע, אבער אין ווירקליכקייט ליעגט די מאכט אין די הענד פון עטליכע פאליטישענס, וואס קיינער האט זיי נישט אויסגעקליבען און קיינער האט זיי נישט געגעבען די רעכט צו האנדלען אין זיין נאמען.

פערשידען זיינען די מיטלען, דורך וועלכע די עטליכע אומגעבעטענע האבען די אויבער האנד איבער ארגאניזאציע, זייערע הויפט־פרינציפען זיינען אבער דריי: 1. אין נאמען פון רבין, 2. קריטיק איז שעדליך און פערזעהנליך און 3. „רוף מיך קנאקניסעל״.

דער ערשטער פרינציפ איז רעדען „אין נאמען פון רבין״ דאס הייסט אין נאמען פון לואיס ד. בראנדייס. זיי ווייסען דעם גרויסען רעספעקט און די טיעפע עהרע, וואס חערשען אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציאן צו דער פערזאן פון דעם סופרים־קאורט דזשאדזש און נוצען דאס אויס אויף זייער שטייגער. זיי האבען געשאפען א מחיצה צווישען פאלק און פיהרער און ווי די אמאליגע נביאים אין חסידישען הויף טהוען זיי זייער ווילען מיט דעם רבינ'ס נאמען. קומט אימיצער ארויס מיט געוויסע פאדערונגען צו דער פעדעריישאן, שרייען זיי מיט אלע קולות און כחות, אז „דער רבי זאגט אנדערש״ און שלאגען דערמיט דעם געגנער. אזוי האבען זיי פערמאכט דאס מויל דער געהיימער ארגאניזאציאן „על הבימה״, וואס האט זייערע האנדלונגען און דרכים ארויסגעשטעלט אין דער ריכטיגער ליכט.

דער צווייטער פרינציפ איז „קריטיק איז שעדליך און פערזעהנליך״. קומט עמיצער צו זיי מיט קריטיק, בעמיהט מען זיך מיט אלע כחות איהם צו בעשמוצען, דערוויזען, אז דער מענש האט פערזעהנליכע מאטיווען, און אויב דאס העלפט נישט, האט מען גרייטע אותות ומופתים אז קריטיק איז יעצט שעדליך. דער יעצט איז א שטענדיגער, אבער תמיד געלונגט עס צו געפינען געגנער נאוויע חברים און די פעאייגען, וואס גלויבען באמונה שלמה, אז קריטיק קען שאדען דער ארגאניזאציאן און קעהרען זיך אפ פון די קריטיקער, וועלכע פערליערען שוין די אמונה אין דער גאנצער זאך. אזוי האבען זיי געהאנדעלט אין דער קאנגרעס־פראגע, אין דער ארץ ישראל פראגע און נאך פיעלע אנדערע.

דער דריטער און שעדליכסטער פרינציפ איז, אוועקשטעלען די ארגאניזאציאן פאר א פאקט, פאר אן אפגעטאנע זאך און „געה רוף מיך קנאקניסעל״. פריהער טהוט מען אפ די זאך, מען גיט א געלעגענהייט די חברים אביסעל זיך קאכען, מאכען פערזאמלונגען, רעזאלוציאנען, און נאכדעם איז פערפאלען״... מען ווייסט, אז מען וועט אננעהמען עטליכע פראטעסטען, אבער מען שרעקט זיך שוין נישט פאר זיי, ווייל מען ווייסט זייער פאפירענעם ווערטה. אזוי איז געווען אין דער פראגע פון „סיטיזענס״ ביי די וואהלען פון דעם אידישען קאנגרעס. די גאנצע ארגאניזאציאן איז געווען געגען דעם, אז נישט סיטיזענס זאלען נישט טארען זיין דעלעגאטען צום אידישען קאנגרעס, אבער די רעדעלספיהרער האבען זיך זייערס געטהון, קיינעם נישט געפרעגט און נאכדעם זיך טאקע פון ווייגעלאכט פון די פראטעסטען, וואס האבען זיך גענגע דעם אישט געטהון. אט די דריי פרינציפען מוזען מיר אין זינען פערניכטען. קודם כל מוזען מיר צושטערען די מחיצה צווישען דעם פיהרער און פאלק, וואס די „פאליטיקער״ האבען זיך בוין אליין מעהר און מעהר פערשטארקט. מיר מוזען נישט נאר וויסען, ווער פיהרט אונזער ארגאניזאציאן, צו דער גרויסער רבי צי זיינע קליינע נביאים, נאר אויך פערלייכטערען די פערבינדונגען צווישען דעם פיהרער און די געפיהרטע, צווייטענס מוזען מיר זיך אפזאגען פון אונזער מורא פאר „קריטיק״.

קריטיק, קאנסטרוקטיווע און געזונדע, איז תמיד געווען א ברכה פאר אן ארגאניזאציאן און נישט קיין קללה. שעדליך איז גלייכגילטיגקייט, וואס קומט דערפון, וואס מענשען ווילען מעהר נישט קעמפפען און שטעלען זיך אוועק אין א זייט; שרעקליך איז די פאסיוויטעט, וואס קומט פון דעם בעוואוסטזיין, אז אלץ טהוט דאך זיך סיי ווי סיי אהן אונז און וואס קענען מיר נעבאך דא העלפען... דער בעסטער בעוויז דערויף איז די פראגע וועגען דעם פראוויזישאנעל קאמיטע. שוין א פאר יאהר אז מיר זעצען אויס אונזערע טענות געגען דעם, וואס דאס איז געווארען א אינסטיטושאן פאר כבודים אי דאס פאר ווייטע איינוואהנער, אז קיינער האט איהם נישט אויסגעקליבען און ער האנדעלט אפט אהן דער צושטימונג פון דער ציוניסטישער פארטיי. אז ער ווערט געפיהרט דורך אפאר לייטע, וואס האבען אין איהם די אויבער האנד.

אונזערע טענות זיינען, פערשטעהט זיך, געווען שעדליך און טרפה, אבער קיים האט זיך די רעדעל־פיהרער יעצט פערגלוסט רעפארמירען דעם פראוויזישאנעל קאמיטע קומען זיי מיט די איינגע טענות און אלץ איז כשר וישר, אלץ איז גוט און פיין...

אבער מעהר פאר אלעם מוזען מיר זיך בעמיהען בעזייטיגען דעם הויפט פונקט, די טאקטיק אונז שטעלען פאר א גרייטען פאקט. דא קענען מיר זיך נישט בעגנוגענען מיט נעגאטיווע, נאר מוזען אנווייזען פאזיטיווע. מיר טארען נישט דערלאזען, אז געוויסע פערזאנען מיט אנטהי צו זעלבסט הערשאפט זאלען אויף ווייטער פערבלייבען אין דער שפיצע פון דער ארגאניזאציע.

וועט דער קאמיטעט פון דער פעדעריישאן פערבלייבען אין דער פארם פון אן עקזעקוטיווע ווי ביז יעצט, אדער עס וועט ווערען א צענטראל־קאמיטע, איינס מוזען מיר געדיינקען: אין דעם נייעם קאמיטעט מוזען אריינגעהן דעמאקראטישע מענשען, וואס קענען האנדלען אין אלע פראגען קאלעגיאליש און האבען רעספעקט צו זייער איינגענער פארטיי... די מענשען זיינען דא, זיי שטעהען נאר אין א זייט, און מיר מוזען זיי געפינען און זיי געבען אונזער צוטרוי און די רעכט האנדלען אין אונזער נאמען.

איך ווייס, אז פיעלע ווערען טענה'ן, אז מיט איין פראגע קען קיין אפאזיציע נעהן צום קאמפף, אז מען מוז אויסארבייטען א גאנצע פראגראם און אזוי ווייטער. אבער אין דעם ליעגט טאקע דער טעות, איבער וועלכען די אפאזיציע ווערט פון יאהר צו יאהר געשלאגען; מען נעהמט אויף אלע פראגען חוץ דער הויפט־פראגע, וואס ווערט שטענדיג פערנאכלעסיגט. די גוטע מענשען פארגעסען, אז א סך אונזערע קאנווענשאנס און אפילו איינע איז נישט פערווירקליכט געווארען, ווייל ביים רודער זיינען געבליבען די אלטע לייטע מיט זייערע אלטע ניט בעקאנטע פרינציפען...

מיר ציוניסטען, האבען פיעל פון דער צייט געלערנט און מיר מוזען יעצט אויך לערנען דעם אלטען אמת, אז די רעוואלוציאן אין פארם קומט פאר דער רעוואלוציאן אין גייסט, אז פריהער געהט די פראגע פון דער רעגירונג און נאכדעם די פראגע וועגען רעפארמען אין לאנד.

מיר מוזען דאס לערנען דוקא יעצט ווייל אין א גרויסען מאמענט ווערען אפט מענשען גרויס און פיהרען דורך זאכען, וואס זיי אליין וואלטען פריהער נישט געגלויבט אין זייער מעגליכקייט...

דער אלטער שפריכווארט פון הלל: „אם אני כאן הכל כאן ואם אין אני כאן מי כאן״ איז געזאגט געווארען קודם כל אויף יעדער ארגאניזאציע. האבען מיר א ארגאניזאציע האבען מיר אלץ, האבען מיר זי נישט, האבען מיר גאר נישט. לאמיר זיך יעצט פעראייניגען און איבערבויען די ציוניסטישע ארגאניזאציאן אין אמעריקא און דאס איבעריגע וועט שוין בממילא קומען.

פון דער רעדאקציע: — מיר דרוקען דיעזען ארטיקעל פון אונזער געעהרטען מיטארבייטער, אבוואהל עס פערהאנדעלט א ריין אמעריקאניש־אידיש פראגע, ווייל פיעלע פון די ארויסגעבראכטע ארגומענטען קענען אויך גאנץ גוט געזאגט ווערען וועגען אונזערע אייגענע ציוניסטען, די קאנאדישע ציוניסטישע פעדעראציע.

J. P. BICKELL & CO.

סטענדארד בענק בילדינג טאראנטא

תבואה

קאטאן

סטאקס

פערקיופיין גאלד קעמפ

די לעצטע אינפארמאציעס קענט איהר קריגען ווען איהר וועט זיך סובסקרייבען פאר דעם פערקיופיין הערעלד.

סוימה פערקיופיין, אנטעריא.

פרייז פאר קאנעדע $1.50 פעראייניגטע שטאאטען $2.50 א יאהר.

פערקיופיין, סאבאלט

און ניו־יארק סעקיוריטיס

וועכענטליכע בריעף וועגען מארקעט ווערט צוגעשיקט פריי אהן געלד. אויף פערלאנג

ROBERT E. KEMERER & CO.

108 Bay St.

(מעמבערס פון סטענדערד סטאק עקסטשיינדזש)

108 ביי סטריט — — טאראנטא

זארגלאזע און אויפגערעגטע ברואים

(פון דער סעריע: „לוהיגקייט און נערוועזיטעט״)

פון א. י. ברזילי

העללאו, הארציגע לעזער און לעזערינס! שוין א לאנגע צייט זיך ניט געזעהן, כ'לעבען.

זאגט מיר דעם אמת, — איך בעט אייך — האט זיך אייך עפעס נעבענקט? האט אייך אפשר אמאל אינטערעסירט צו וויסען: וואו איך בין, וואס איך טהו, וואס מיט מיר האט אזעלכעס פאסירט און וואהין איך בין עפעס פלעצלינג פערשוואונדען?...

אלבעטשיו, אז פיעלע פון אייך האבען מיך אודאי חושד געווען... זיי האבען פיליכט זיך פערגינגען צו דענקען: אז איך האב פלוצלינג איבערגעלאזט מיין בני בית אויף גאט'ס חשבון, און אליין בין איך נעלם געווארען, ווי דער שטייגער איז, מיט א ווילד פרעמדער פרוי, און דוקא אן „אשת איש״, וועלכע האט אוועקגעווארפען איהר מאן מיט די פיער בילד־שעהנע קינדערלאך, איינס קלענער פונ'ם צווייטען...

וועל — ביי היינטיגע צייטען קען מען גלייבען אזא זאך אפילו אויף'ן גרעסטען, אויף'ן שטילסטען, אויף'ן פיינסטען... אדרבה, זייט א חכם און גלויבט ניט, אז איהר זעהט דאס בעשיינפערליך מיט אייערע אייגענע אויגען, און איהר שלאגט זיך אן אין אזעלכע „עקסידענטען״ אויף יעדען טריט און שריט!..

נור, בערוהיגט זיך, פריינד, זייט ניט קיין „חושד בכשרים״. איך בין — פערשטעהט איהר מיך — גראדע ניט אזא מין פארשוין, וואס ביי מיר זאלען קענען פאסירען אזעלכע עקסידענטען: ראשית, האב איך ליעב מיין פרוי, זאל געזונד זיין, אהבת נפש, ממש, — ליעב, טאקע ווי גאט האט געבאטען; והשנית, ווייס איך גאנץ גוט, אז ס'האט נאך קיינמאל ניט פאסירט, אז איינער, אדער איינע פון די „פערשוואונדענע נפשות״ זאל זיך נאכהער ניט שלאגען: חטאתי!...

די אורזאכע פון מיין שווייגען איז א גאנץ פשוט'ע, א געוועהנליכע, אבסאלוט א נאטירליכע: איך האב „געמופט״... און געמופט האב איך — מוזט איהר וויסען — ניט ווי איהר אשטייגער: פון 91½ סט. פעטריק סטריט אויף 239 ספעדיינא עוו., פון איסט אין דער וועסט, פון נארד צו דער סויטה אדער פערקעהרט. אזא מופעניש, דענק איך, איז פיעל־פיעל לייכטער ווי פון די פעראייניגטע שטאאטען אין קאנאדע אין יעצטיגער צייט... ווען איהר, למשל, וואלט אדער איהר „מוזט״ מופען צוליעב געוויסע אורזאכען, היינו: ווען אייער פרוי'ס נערווען זיינען געווארען „שוואכליך״ און זי קען ניט וואוינען אין א טומלדיגער גאס, אדער ווען אייערע קליינע קינדערלאך, זאלען געזונד זיין, זיינען אונטערגעוואקסען אביסעל און איהר ווילט ניט, אז די סטריט קאר זאל זיך אמאל דורכשפאציערען דורך זייערע יונגנענקע קערפערלאך, — דינגט איהר אן עקספרעס מאן, וועלכען איהר גיט אן דעם נומער פון אייערע נייע רומס, אינ'ם שטילען געגענד', און געצעטעלט די קיים. ער, דער עקספיריענסד עקספרעסמאן, טראגט ארויס און אריין די פארניטשור, ארדענט איין אלעס לויט אייער פרוי'ס געשמאק, און אין איינציגע געצעהלטע שטונדען ארום געפינט איהר זיך שוין, מיט א רוהיגען געוויסען, אויפ'ן נייעם פלאץ, האפענדיג, אז אייערע ווייב'ס נערווען וועלען מסתמא שוין געקרעפטיגט ווערען...

אבער, ווען ס'פערגלוסט זיך איבערצומופען פון די יונייטעד סטייטס אין קאנאדע, איז שוין גאר ניט אזוי לייכט: קודם כל דארפט איהר ווייזען, שווארץ אויף ווייס, אז איהר זיינט פאלקאם אן ארדענטליכער מאן, ה. ה. ניט קיין דייטש, אדער א גאליציאנער, חלילה, און אז איהר זיינט שוין יא אן ערליכער מאן, נור ניט קיין „זקן״, מוזט איהר ערשט דאן איבערצייגען מיט „אותות ומופתים״, אז איהר זיינט (ניט פאר קיין שום מענשען געדאכט) א שוואכער, א „חלש״, וואס איז אונפעהיג צו מיליטער דיענסט, וואס קען ניט שיסען, אז איהר זיינט אזעלכער, וואס קען ניט פערדיהען קיין טרענטשעס א. ז. וו. ואחרי כל אלה, מוזט איהר די גנעדיגע בעאמטע בערוהיגען, אז איהר זיינט אן אמת'ער פאטריאט, און אויב דאס איז נאך צו וועניג, — זיינט איהר אויך אן הייסער סאציאליסט, אן אקטיווער קעמפפער (א געוועזענער „באמבע ווארפער״ — איז גאר גוט!). ס'איז שוין — זאג איך אייך — איינמאל א „דזשאב״; איך ווינש דאס אפילו ניט קיין שונא...

נו, יעצט שטעלט זיך פאר, פריינד: קען מען זיך ביי אזעלכע אומשטענדען, צוגרייטענדיג די אלע אויבענדערמאנטע בעוויזען, פערגינען צו נעהמען א פעדער אין האנד און צו שרייבען אזעלכעס, וואס זאל קיצלען אייערע נערוועז, אדער — —

נור לאמיר בעסער א רעד טהון וועגען עפעס פרעהליכערע זאכען: וואס הערט זיך עפעס ביי אייך, און אייער שטעדטיל? לעבט זיך עפעס דער מיסטער „זקרות״ צופריעדען, אונגעשטערט אין אייער געגענד?... ס'זעהט אויס, אז צווישען אייך זענען פארא ניט וועניג „היציגקעפיגע״ מענשעלאך. איבערהויפט איז עפעס דער „שעהנער מין״, ביי אייך זעהר מיט שטארק אנגעשטרענגטע נערווען, אדער, ווי אנדערע רופען דאס: בעוואוסטזיניג, פיהלענד, רעוואלוציאנעריש געזאנען: זיי, — די מעמבערס פון יענעם מין, — האבען, זאגט מען, א נאטור זיך צו מישען אין פרעמדע עסקים, צו זאגען יענעמ'ס דעות אין די ביזנעס... און אז מ'פאלגט זיי ניט, זייענען זיי זיך מישב און רופען ארויס א סטרייק... „רעגעלע״ סטרייקערינס, כ'לעבען! זיי ווילען נאר ניט בארעכענען יענעמ'ס לאגע, אריינצוגעהן אין יענעמ'ס „פאלאזשעניע״, נעבאך... זיי פערגעסען, אפנים, אז ס'איז מלחמה צייט!...

דערפאר, אבער, איז מאנטרעאל א שטילע שטאדט, — א שטאדט, וואס פערמאגט דורכאויס „רוהיגע״ בירגער און בירגערינס, וועלכע לעבען זיך דא גאנץ צופריעדען... יעדער איינער איז א „שמח בחלקו״, ער אליין, הייסט עס, לעבט, און לאזט יענעם לעבען. קיינער ריקט ניט זיין נאז אין א פרעמדע שיסעל... עס איז — זאג איך אייך — פשוט א חיות צו זיצען צווישען אזעלכע „זארגלאזע״ ברואים אין דער גאט־געבענשטער שטאדט מאנטרעאל...

און איך פערזיכער אייך, אז ווען אלע „נערוועזע״ מענשען זאלען ניט זיין אזוי אויפגערעגט, אזוי שטארק נערוועז און אריינפאהרען אין מאנטרעאל אויף א געוויסע צייט, וואלטען זיי פאלקאם געזונד געווארען [illegible] שוואכטע אברים...

פליעז, זייט אזוי גוט און לענט פאך דעם דאזיגען „פראפאזישאן״ אלע אייערע טאראנטאער „אויפגערעגטע״ פרויען. פיליכט וועט די מאנטרעאלער לופט [illegible] קען אויף זייערע נערווען?

כ'לעבען, ס'וואלט נישט קרום געווען!

נ. ב.

פאר'ן ארויספאהרען לאזט מיר וויסען דורכ'ן דראטלאזען טעלעגראף.

אמעריקאנער קעז פאר דער ענגלישער ארמיי

אטאווא מאי 29.

ביי דער נעכטיגער זיצונג פון דאמיניאן פארלאמענט האט דזשאן ט. מעק מילאן, פון גלענגארי אויפמערקזאם געמאכט דעם פארלאמענט דאס ביז איצט האט די קאמיסיע וועלכע איז ערנאנט געווארען אויפצוקויפען דעם קאנאדער קעז פאר דער ענגלישער ארמיי האט נאך דערווייל ניט געקראגען קיין איינציגען אנבאט פון די ענגלישע פארטרעטער, און דערזעלבער צייט, האט אויך מילאן באהויפטעט, איז געקויפט געווארען קעז אין די שטאאטען און דאס אבגעשיקט מיט ענגלישע שיפען.

סער ראבערט באָרדען האט גלייך באמערקט דאס די לעצטע באהויפטונג איז ניט אמת, און דאס ער וועט פארלאנגען פונ'ם אגריקולטור מיניסטער צו אונטערזוכען די זאך. האנ. טשארלז מורפי האט געזאגט דאס אויף זיין פארלאנג וועט דער אגריקולטור מיניסטער האבען אן אונטערזוכונג מיט דעם ענגלישען פארטרעטער.

סער טאמאס ווהייט, דער פינאנץ מיניסטער, האט פארגעשלאגען, א ביל צו ערלויבען די פעני בענק אריינצולעגען זייער געלט אין דאמיניאן רעגירונגס ווערטה פאפירען.

די בודזשעט פראגע איז אויך ווידער גענומען געווארען צום פארהאנדלען, דר. מאלי פון פראווינטשער האט ווייטער גערעדט וועגען פרייען ווייץ.

דער פראגראם פאר פליישמאנס קאנצערט

היינט אווענט וועט אין פאחעסטערס האל, פארקומען א קאנצערט פון דעם בעקאנטען וואונדער־קינד מאקס פליישמאן וועלכער גיט א קאנצערט פאר זיין אבפאהרען קיין נויארק אום צו פערפאלקאמען זיין [illegible] פאלגענדע פראגראם וועט אויפגעפיהרט ווערען.

1) סאנאטא נומער דריי פון מאצארט
2) סאנאטא נומער 4 פון מאצארט געשפיעלט פון מאקס פליישמאן און איר־ווא גאלאווי
3) סאלא פון דזש. שליסקי
4) בעריאטס קאנצערטא נומער 7 מאקס פליישמאן
5) סאלא פון דזש. שליסקי
6) וויענאווסקיס „סאווניר דע מאסקאו״ און קרייסלערס „ראנדינא״, געשפיעלט פון מאקס פליישמאן.

טיקעטס צו דיעזען קאנצערט קען מען בעקומען היינט א גאנצען טאג אין באקס אפיס פון דעם האל.